

Împreună pentru o societate diversă

Raport de consultare al elevilor

Provocări, atitudini și valori legate de școală

Cuprins

Introducere	1
Provocări în timpul școlii.....	2
Bullying și discriminare	2
Atitudini și valori legate de școală.....	6
Date demografice.....	11
Concluzii.....	13

Raport de consultare al elevilor

Introducere

Anticipând începutul noului an școlar, Agenția „Împreună” a lansat un chestionar online de consultare al elevilor din clasele V-XII din dorința de a afla mai bine ce își doresc elevii de la școala lor, care sunt problemele cu care se confruntă și ce ar putea fi făcut ca școala să fie un mediu mai prietenos pentru toți elevii.

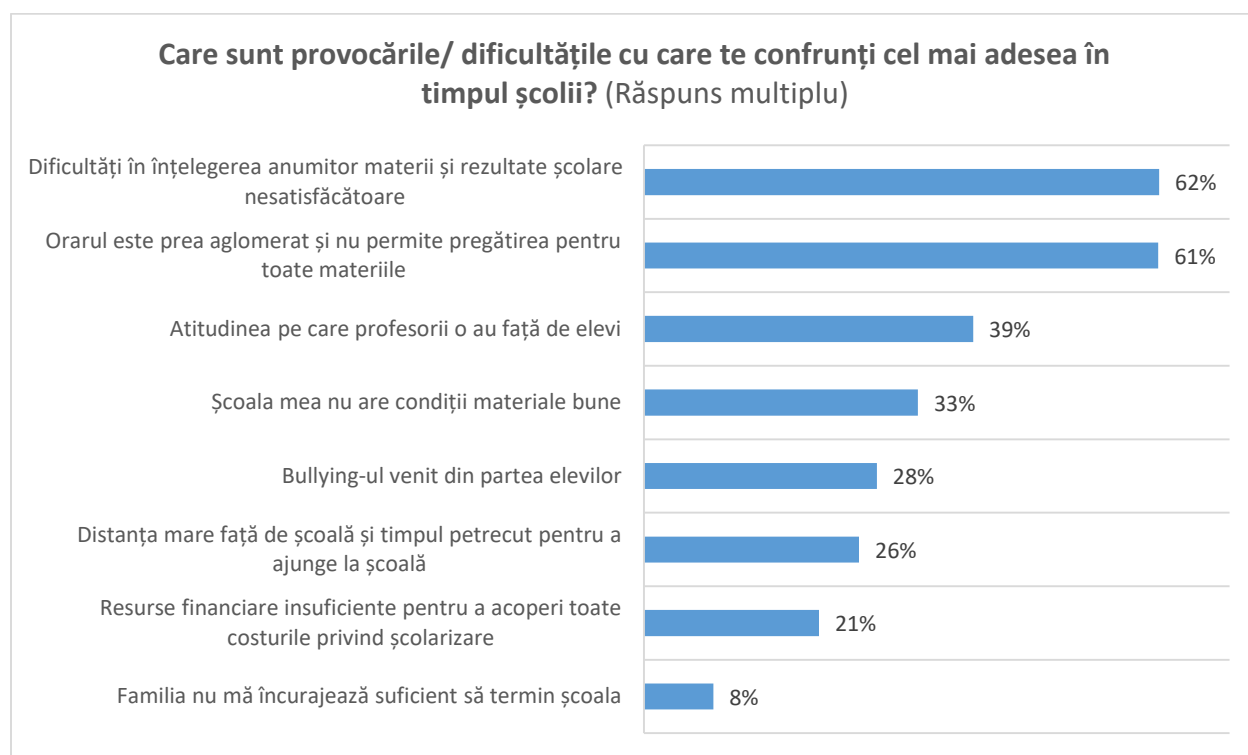
Chestionarul a fost distribuit pe paginile de comunicare ale Agenției „Împreună” și către rețeaua de cadre didactice și școli partenere din toată țara, fiind completat în total de 895 de elevi. Eșantionul de 895 de elevi este unul de disponibilitate, iar cercetarea indică percepții și atitudini ale elevilor din clasele V-XII, fără a generaliza rezultatele la nivelul întregii populații de elevi. Datele au fost colectate în perioada 1 august – 15 octombrie 2023. Vă prezentăm mai jos rezultatele raportului de cercetare și oferim mulțumiri tuturor elevilor care ne-au răspuns și cadrelor didactice care ne-au ajutat cu distribuirea chestionarului!

Această inițiativă face parte din proiectul *„Împreună pentru o societate diversă”*, implementat de Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” cu sprijinul Cantonului Basel-Stadt, Elveția. Proiectul își propune îmbunătățirea educației incluzive de calitate în școli din București - Ilfov, dezvoltarea capacității studenților romi, și schimbarea discursului despre minoritatea romă din România.

Provocări în timpul școlii

Elevii care au răspuns chestionarului au menționat în egală măsură **dificultățile în înțelegerea anumitor materii și orarul prea aglomerat** ca provocările cel mai des întâlnite de aceștia în timpul școlii. Pentru 40% dintre elevii respondenți, **atitudinea pe care o au profesorii la clasă** reprezintă o altă provocare, iar o treime consideră condițiile materiale insuficiente ale școlii un obstacol în calea învățării.

Aproape 30% dintre respondenți menționează bullying-ul venit din partea colegilor ca o provocare cu care se confruntă la școală în timp ce un sfert dintre elevi spun că distanța față de școală este o dificultate pentru ei. Unul din cinci elevi spun că nu au resurse suficiente pentru a acoperi toate costurile privind școlarizarea, spre exemplu cheltuieli cu fondul clasei, excursii, auxiliare, cadouri, etc. Mai puțin de 10% menționează familia ca o provocare în parcursul lor educațional.

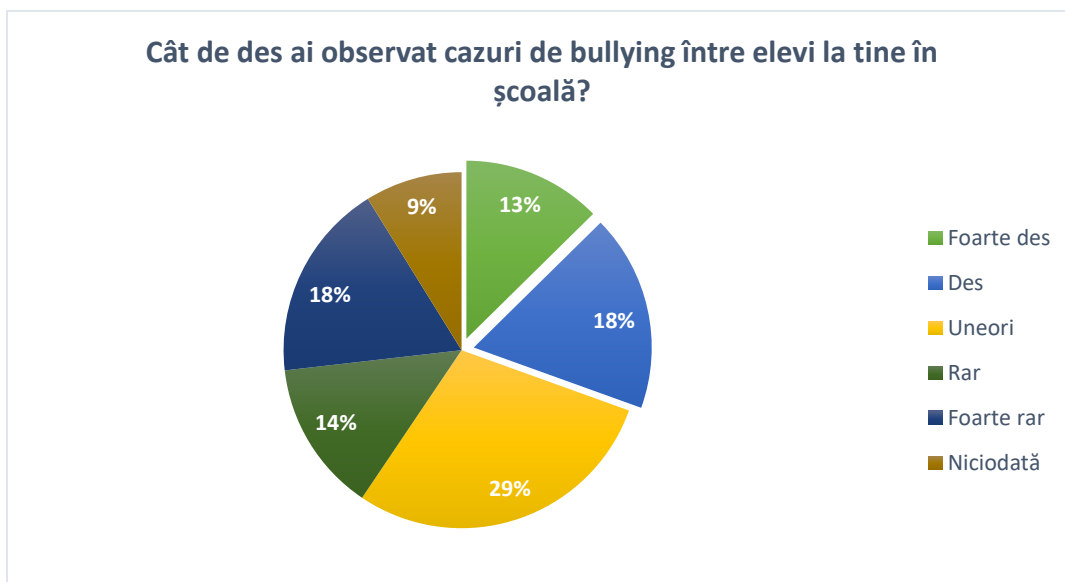
Grafic 1. Provocările principale în timpul școlii (N=895)

Bullying și discriminare

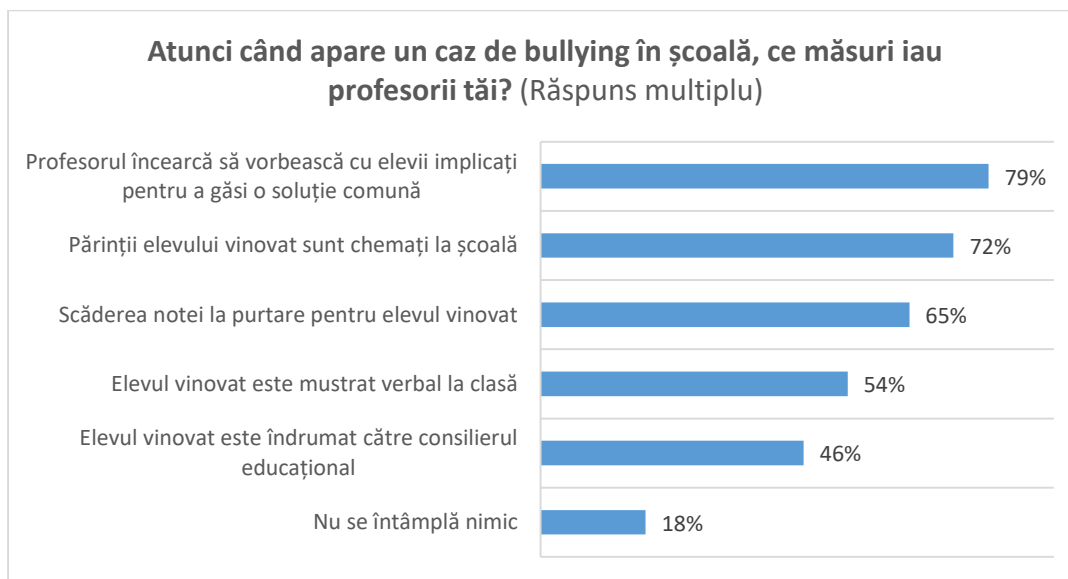
Aproximativ 30% dintre respondenții chestionarului au observat cazuri de bullying la școală des sau foarte des, în timp ce alți 30% spun că au fost martori la bullying uneori. Altă treime din respondenți menționează că în școala lor au observat cazuri de bullying doar rar sau foarte rar și aproape unul din zece elevi spun că nu au văzut niciodată cazuri de bullying în școală.

Cel mai adesea, atunci când apare un caz de bullying, profesorul încearcă să vorbească atât cu elevul bully cât și cu elevul care a fost supus acestui comportament

pentru a găsi o soluție comună, potrivit a 79% din elevii respondenți. Altă măsură des întâlnită în astfel de cazuri, menționată de peste 70% din elevi, este ca părinții elevului vinovat să fie chemați la școală. Doi din trei elevi menționează că atunci când apar cazuri de bullying se scade nota la purtare elevului vinovat, iar mai mult de jumătate dintre elevii respondenți spun că elevul bully este muștrat verbal la clasă de către profesor. În cazurile de bullying, 46% mai menționează că elevul vinovat este îndrumat către consilierul educațional. Observăm, de asemenea, că 18% dintre elevi au fost martori la cazuri de bullying în care nu s-a luat niciun fel de măsură.

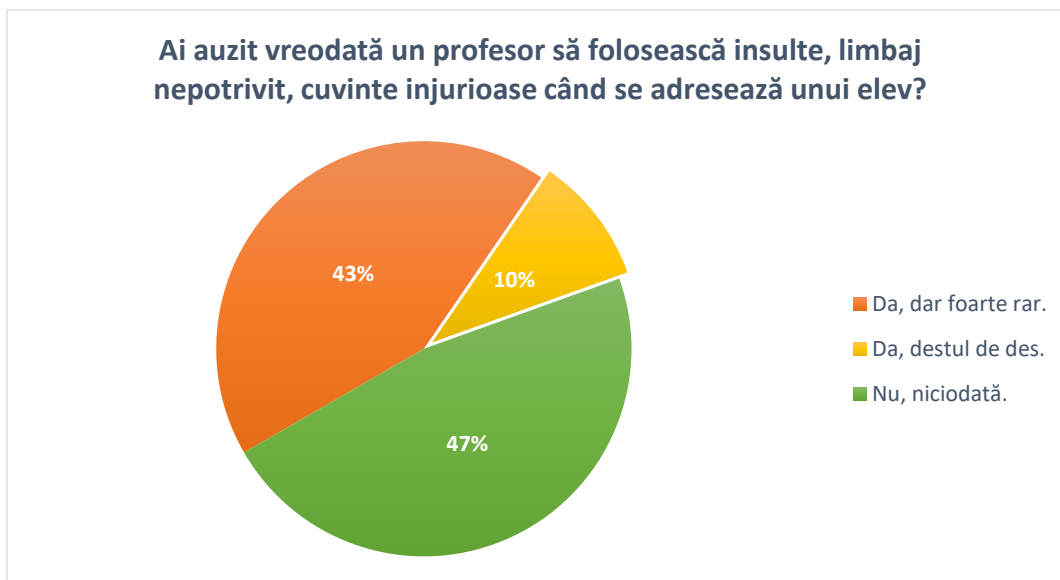

Grafic 2. Frecvență bullying (N = 895)

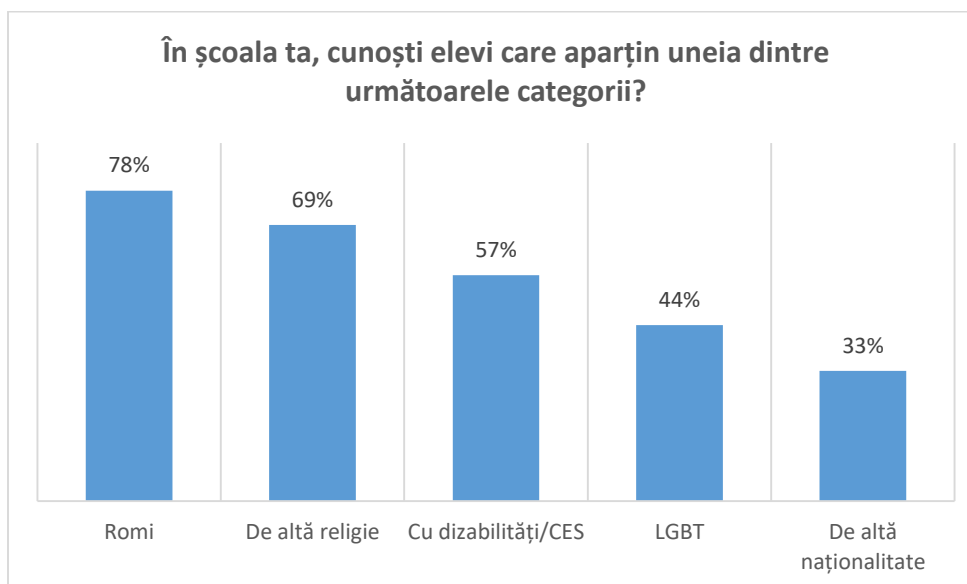
Grafic 3. Măsuri luate în cazuri de bullying (N = 895)

Întrebați despre comportamentul profesorilor, **unul din zece elevi spune că a auzit destul de des un profesor folosind insulte, limbaj nepotrivit sau termeni peiorativi vorbind unui elev**, în timp ce aproape 40% menționează că au auzit astfel de lucruri însă foarte rar. Aproape jumătate din respondenți nu au întâlnit astfel de situații la școală.

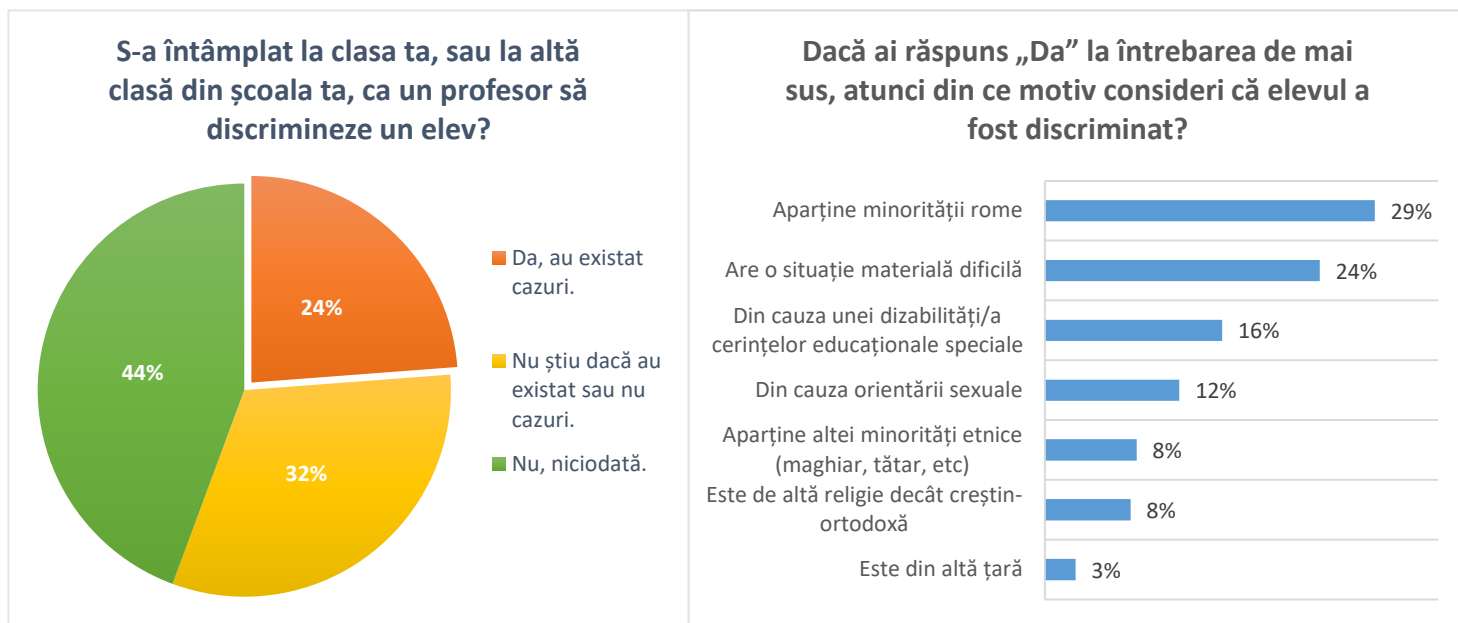
Grafic 4. Frecvență limbaj nepotrivit (N = 895)

Aproximativ 8 din 10 elevi respondenți la chestionar cunosc un elev de etnie romă, 70% cunosc un elev de altă religie decât a lor, iar mai mult de jumătate spun că știu cel puțin un elev cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale. În 44% din cazuri, respondenții cunosc un elev aparținând comunității LGBT, iar o treime menționează că știu un elev care este de altă naționalitate decât română.

Grafic 5. Categoriile elevi (N = 895)

Un sfert din elevii respondenți spun că au existat cazuri de discriminare în școala lor, iar unul din trei nu au putut oferi un răspuns sigur.

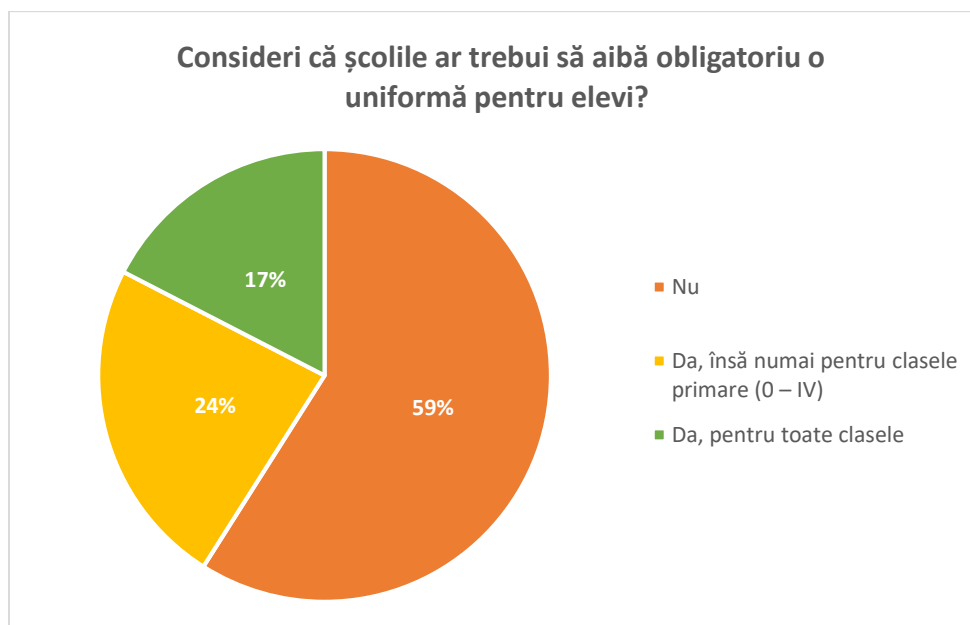
Grafic 7. Frecvență cazuri discriminare (N = 895)

Grafic 7. Motive discriminare (N = 184)

Dintre cei care spun că au existat cazuri de discriminare în școala lor, **motivul cel mai adesea întâlnit de respondenți a fost că elevul discriminat aparține minorității rome**, în 30% din cazuri. Într-un sfert din cazurile de discriminare, elevii respondenți spun că situația materială dificilă a fost motivul discriminării. Unul din șase elevi care spun că au existat cazuri de discriminare în școala lor consideră că dizabilitatea a constituit motivul discriminării, în timp ce puțin peste 10% menționează orientarea sexuală ca fiind cauza pentru care elevul a fost discriminat.

Atitudini și valori legate de școală

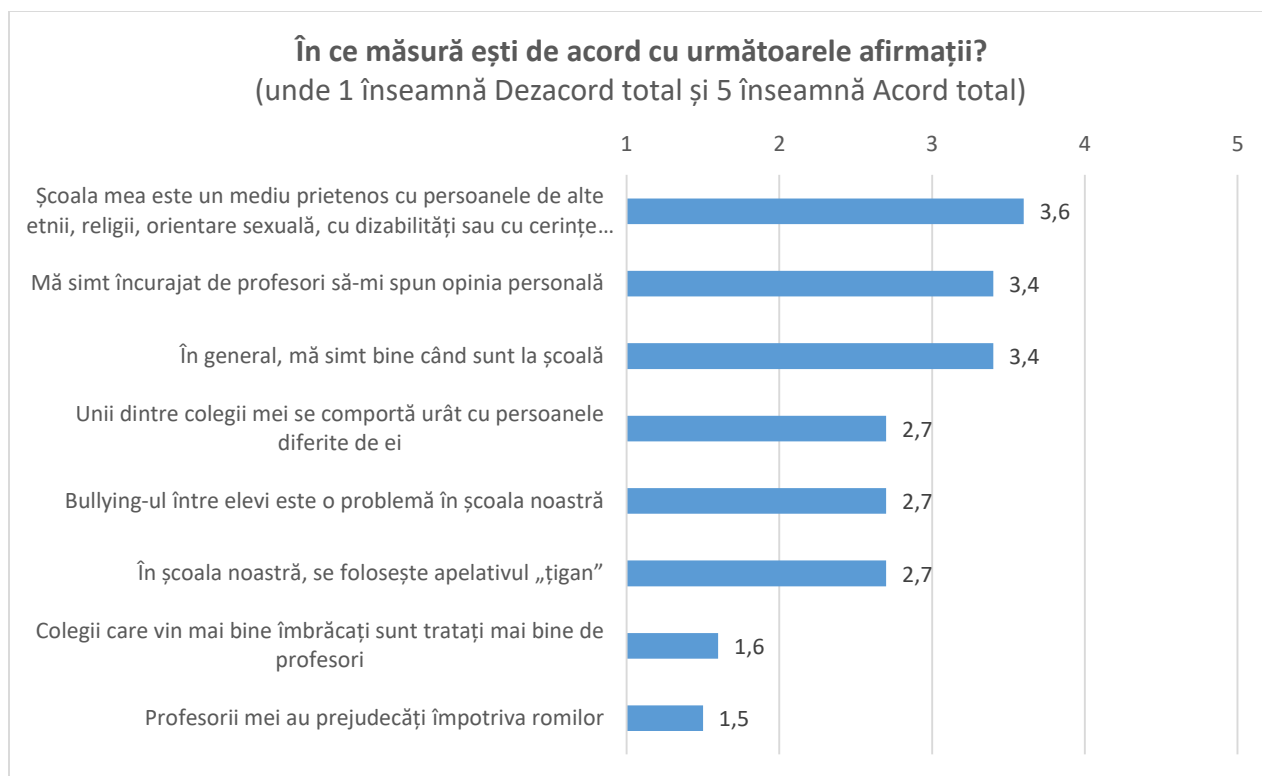
Legat de subiectul uniformelor în școli, care reapare ocazional în dezbaterile din spațiul public și din școli, **60% dintre elevii respondenți la chestionar consideră că nu ar trebui să existe o uniformă obligatorie**. Aproape un sfert din respondenți sunt de părere că ar trebui să existe o uniformă pentru elevi, însă numai pentru clasele primare, în timp ce 17% și-ar dori ca toate clasele să aibă uniformă.

Grafic 8. Acord uniformă școli (N = 895)

Elevii respondenți au primit o serie de afirmații despre școala în care învață (Grafic 9), exprimându-și acordul sau dezacordul pe o scală de la 1 la 5, unde 1 înseamnă dezacord total și 5 înseamnă acord total. **Afirmația cu cel mai mare număr de elevi în acord este că școala în care aceștia învață este un mediu prietenos cu persoanele de altă etnie, religie, orientare sexuală sau cu dizabilități/CES, însă media răspunsurilor de 3.6 ne indică totuși doar un acord parțial al elevilor respondenți, și nicidecum un consens.** Medii asemănătoare ale răspunsurilor sunt înregistrate de asemenea la afirmațiile privind bunăstarea la școală și încurajarea venită din partea profesorilor.

Trei dintre afirmațiile din chestionar au obținut proporții aproape egale de elevi în acord și dezacord, fapt indicat de media răspunsurilor de 2.7. **Cei mai mulți respondenți au fost în dezacord cu afirmațiile privind tratamentul preferențial pentru colegii mai bine îmbrăcați și legat de prejudecățile profesorilor împotriva romilor, având media răspunsurilor de 1.6, respectiv 1.5 pe scala de la 1 la 5.**

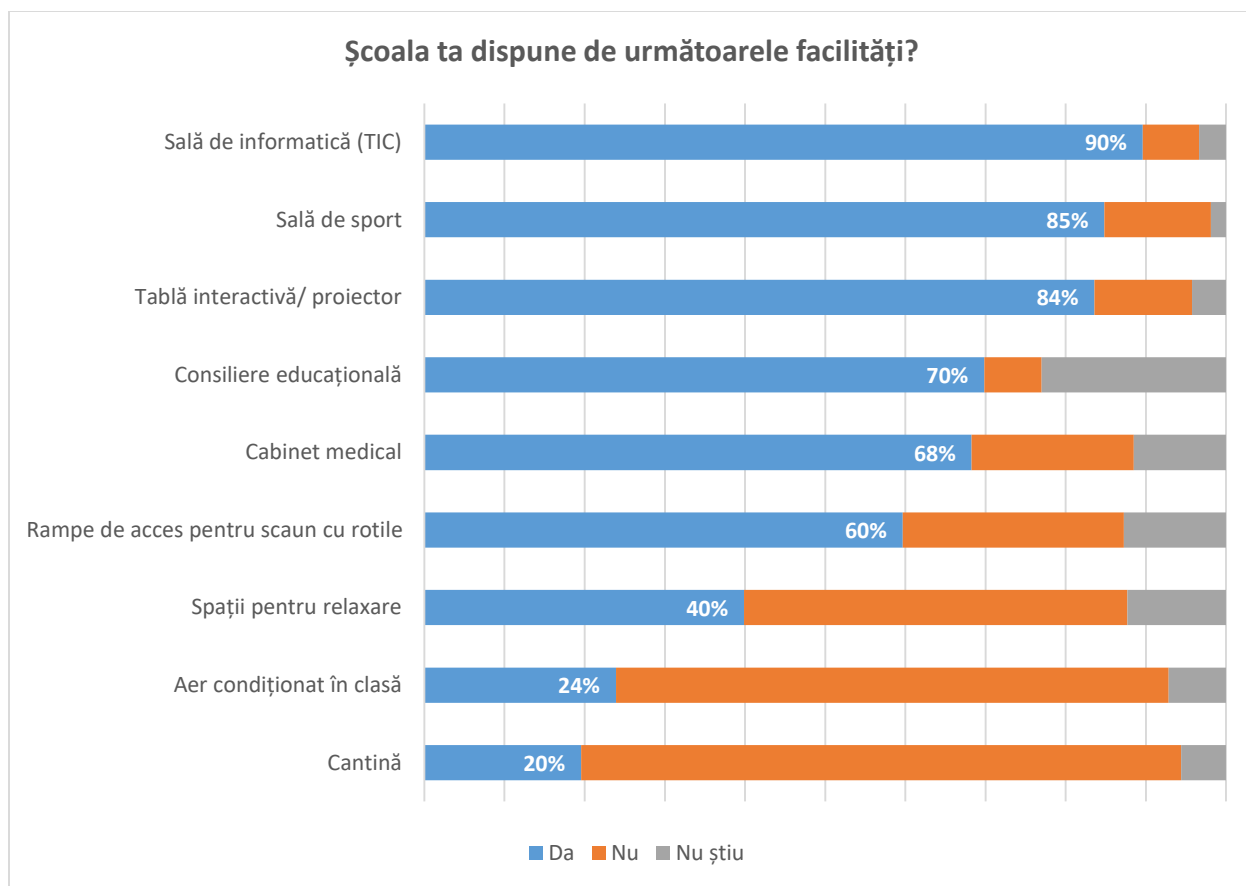

Grafic 9. Acord cu afirmații despre școală (N = 895)

Chestionarul a oferit de asemenea o listă de facilități/resurse (Grafic 10) pe care elevii au bifat-o în funcție de situația existentă din propria școală. Astfel aflăm că cei mai mulți elevi, 90% dintre respondenți, au o sala de informatică (TIC) în școala lor, iar un procent asemănător de elevi menționează sala de sport și tabla interactivă/proiector ca facilități de care dispune școala de proveniență.

Potrivit a 70% dintre răspunsuri, elevii au un consilier educațional în școală, însă este important de observat și procentul mare de non-răspunsuri legat de această resursă: **aproape un sfert dintre elevii respondenți nu știu dacă există sau nu servicii de consiliere educațională în școală.** Acest fapt se poate datora, pe de o parte, a formulării din chestionar, existând posibilitatea ca elevii să fie mai degrabă familiarizați cu alți termeni („psihologul școlii”, de exemplu), sau pe de altă parte, ne poate indica o slabă promovare/înțelegere a serviciilor oferite de consilier în școală, elevii necunoscând scopul unui consilier educațional sau căile de interacțiune cu acesta.

Mai puțin de jumătate dintre elevii respondenți menționează că au spații de relaxare în școală, iar un sfert, respectiv unul din cinci elevi spun că au aer condițional în clasă, sau cantină în școală.

Grafic 10. Facilități existente în școală (N = 895)

Elevii au fost apoi întrebați ce și-ar dori să se întâmple sau să existe în școala lor pentru a fi un mediu cât mai prietenos. Analizând răspunsurile deschise ale respondenților, le putem împărți în câteva categorii/idei principale:

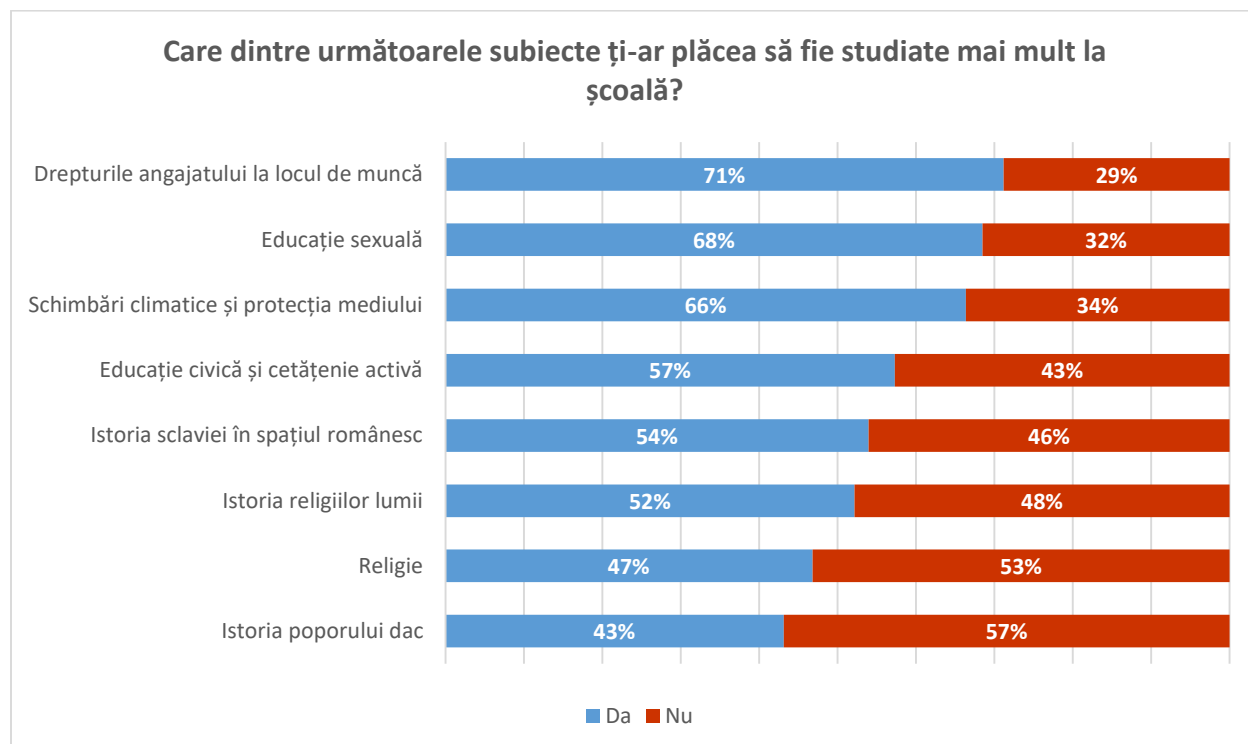
<i>Mai multe activități comune (cu alte clase) și extrașcolare, excursii, cluburi de pictură, etc.</i>	<i>Laboratoare de practică</i>	<i>Vestiare pentru elevi/spații depozitare cărți, rechizite</i>	<i>Spații pentru relaxare</i>
<i>Relații mai bune între elevi (fără bullying), cât și între elevi și profesori</i>	<i>Mai multe ore în aer liber</i>	<i>Aer condiționat în clase/căldură când este frig afară</i>	<i>Cantină</i>

Tabel 1. Categoriile răspunsuri pentru un mediu mai prietenos

Întrebați care dintre subiectele de mai jos (Grafic 11) le-ar plăcea să fie studiate mai mult la școală, **elevii au răspuns în cea mai mare proporție pentru drepturile angajatului la locul de muncă, cu 71% dintre răspunsuri în favoarea subiectului.**

Următoarele două cele mai populare subiecte printre elevii respondenți, cu procente de 68%, respectiv 66% în favoarea studierii mai aprofundate, sunt educația sexuală și educația de mediu, urmate apoi de educație civică.

Majoritatea elevilor spun că și-ar dori să se studieze la școală mai multe despre istoria sclaviei în spațiul românesc și istoria religiilor lumii, în timp ce sunt de părere că religia ca atare și istoria poporului dac nu ar trebui aprofundate mai mult.

Grafic 11. Preferință subiecte de studiat (N = 895)

Chestionarul a oferit de asemenea oportunitatea elevilor să sugereze și alte **subiecte/materii care le-ar plăcea să fie studiate mai mult în școală**, răspunsurile putând fi adunate în următoarele categorii:

<i>Educație financiară</i>	<i>Mai multe opțiuni pentru limbile străine</i>	<i>Arte (desen, muzică) și sport</i>
<i>Dezvoltare personală (gestionarea emoțiilor, cunoașterea sinelui, bune maniere, creșterea stimei de sine, etc.)</i>	<i>Cursuri de prim ajutor</i>	<i>Egalitate, diversitate, nediscriminare</i>

Tabel 2. Categoriile răspunsuri pentru subiecte de studiu

Elevii au fost întrebați și **ce și-ar dori să se schimbe la profesorii din școala lor**, răspunsul fiind liber. În timp ce o parte din elevi spun că sunt mulțumiți cu profesorii de la clasă și nu doresc să schimbe nimic în legătură cu ei, răspunsurile celorlalți respondenți pot fi grupate în următoarele categorii:

<i>Metodele de predare și evaluare (să fie mai interactive, interesante, să explice mai bine lecția)</i>	<i>Comportamentul arbitrar al profesorilor (preferințe pentru anumiți elevi, note mici din cauza dispoziției profesorului, întârziatul nejustificat la ore, etc.)</i>
<i>Volumul de lucru pentru acasă (teme foarte multe, lecții de învățat la fiecare materie)</i>	<i>Relația profesor – elev (mai multă înțelegere, răbdare, empatie, să fie mai deschiși, să accepte răspunsuri greșite fără să certe elevii, etc.)</i>

Tabel 3. Categoriile răspunsuri pentru sugestii profesori

Pe o scală de la 1 la 5, unde 1 înseamnă dezacord total și 5 înseamnă acord total, respondenții și-au exprimat părerea referitor la mai multe afirmații menite să măsoare opinia acestora despre cum ar trebui să se desfășoare procesul educațional (Tabel 4).

Astfel, observăm că **există un acord foarte puternic (4.4) privind asigurarea gratuită a materialelor necesare învățării de către școală, de la manuale și auxiliare, până la cretă, burete, markere, etc.**

Cu medii ale răspunsurilor care exprimă un acord în mare măsură (4 – 4.1) sunt și afirmațiile despre **rolul solidarității și empatiei în școli, nediscriminarea elevilor cu dizabilități, cât și importanța consilierii psihologice și de carieră în școală**. Cu doar câteva puncte mai puțin (3.9), elevii își exprimă mai degrabă acordul și cu afirmații privind importanța învățării despre diversitate la școală, sau a echității față de elevii care rămân în urmă la clasă.

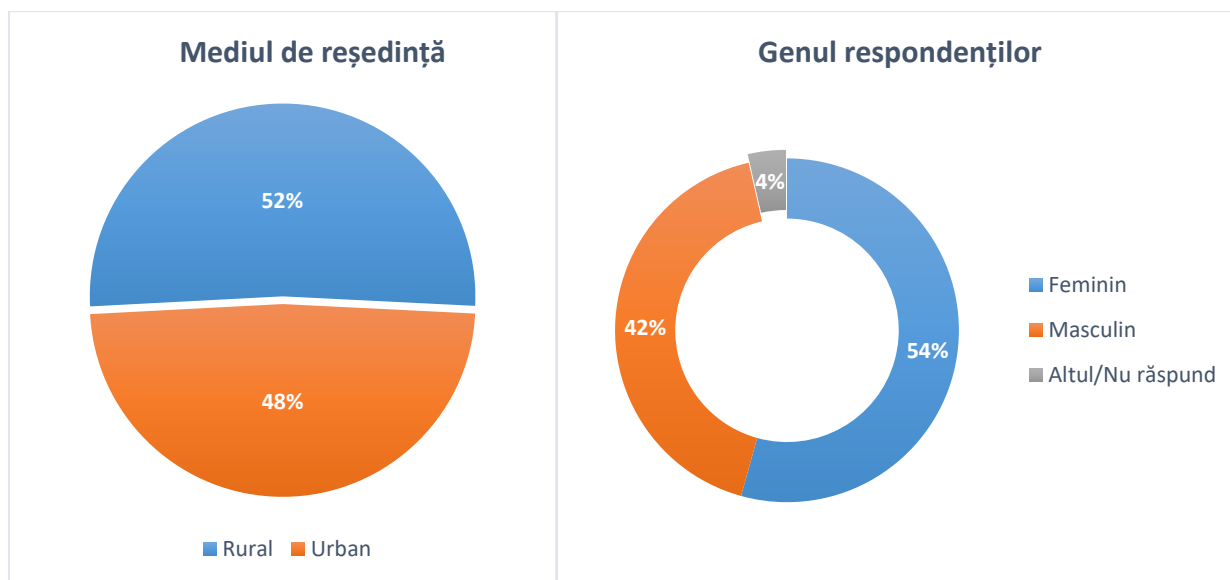
Afirmația care găsește răspunsuri oarecum mai polarizante (medie 3.4) este despre oferirea burselor către elevii cu medii mai mici, însă chiar și aici majoritatea elevilor respondenți sunt de acord cu această afirmație.

Afirmație	Medie răspunsuri
Școala ar trebui să asigure toate materialele necesare învățării (manuale, auxiliare, cretă, burete, markere de tablă, etc)	4,4
În timpul școlii, elevii ar trebui să învețe comportamente precum solidaritatea, acceptarea, empatia	4,1
La mine în clasă ar trebui să fie primit orice elev, indiferent dacă acesta suferă de o dizabilitate	4,1
Elevii ar trebui să beneficieze de consiliere psihologică și de orientare în carieră	4
Școala ar trebui să ne învețe să trăim într-o societate diversă	3,9
Elevii care rămân în urmă la învățat și au note mai mici decât mine ar trebui să fie ajutați mai mult de profesori decât cei care au note mari și se descurcă bine la școală	3,9
Ar trebui ca mai mulți elevi să primească burse, chiar dacă au medii mai mici	3,4

Tabel 4. Acord cu afirmații (N = 895)

Date demografice

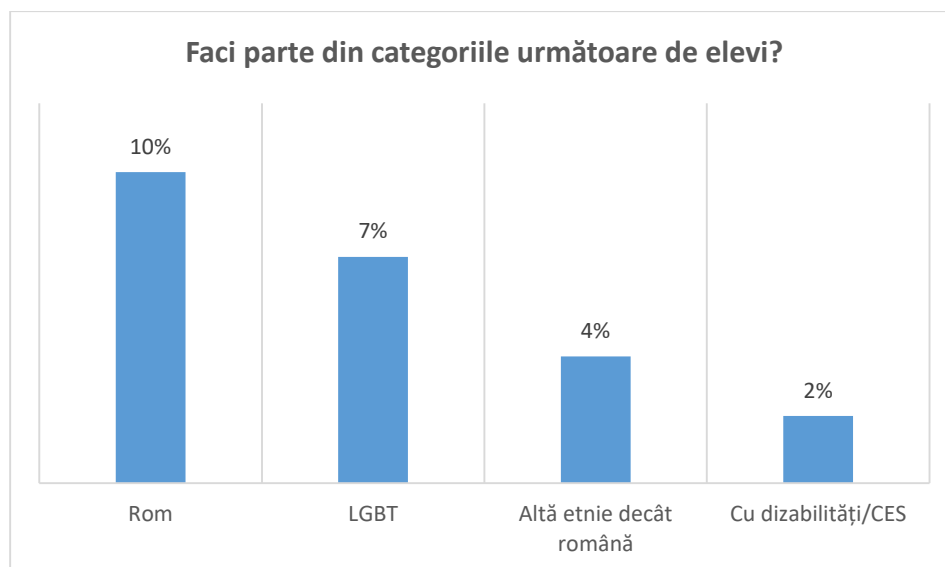
Cei 895 elevi respondenți sunt împărțiți aproape egal între mediul urban și rural, 52% menționând că locuiesc în rural. Distribuția pe gen a respondenților ne arată o proporție mai mare a celor care se identifică cu genul feminin (54%) decât cel masculin (42%). În 4% din răspunsuri, elevii s-au identificat cu un alt gen sau au preferat să nu răspundă.

Grafic 12. Genul respondenților (N = 895)

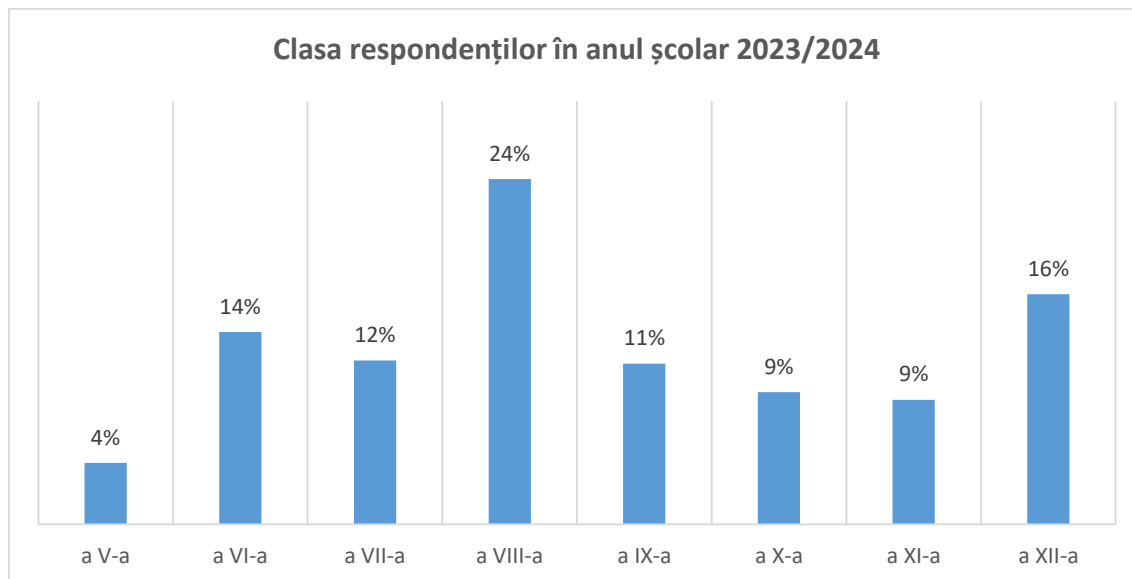
Grafic 13. Mediul de reședință (N = 895)

Unul din zece elevi respondenți menționează că este de etnie romă, iar 4% spun că sunt de altă etnie decât română sau romă. Șapte la sută din respondenți aparțin comunității LGBT iar 2% spun că au o dizabilitate sau cerințe educaționale speciale.

Grafic 14. Categoriile elevi autoidentificare (N = 895)

Un sfert din elevii care au răspuns chestionarului sunt clasa a VIII-a în anul școlar 2023/2024, elevii de gimnaziu însumând 54%. În clasa a XII-a sunt 16% dintre respondenți, iar alături de clasele IX-XI însumează 46% din totalul de răspunsuri.

Grafic 15. Clasa respondenților (N = 895)

Concluzii

Prezentul raport indică perspective asupra nevoilor resimțite de 895 de respondenți din mediul urban și rural din România.

Una dintre provocările majore cu care se confruntă elevii respondenți de clasele V-XII este bullying-ul dintre elevi, acesta fiind un fenomen larg răspândit în școlile din România, iar prezentul raport confirmă faptul că personalul școlar nu are metodele și resursele adecvate pentru a diminua fenomenul. Este îngrijorător faptul că un sfert dintre elevii respondenți susțin că există situații de discriminare în școlile lor, în special pe criterii etnice.

De asemenea, elevii doresc o adaptare a programei școlare astfel încât aceasta să includă și subiecte precum: drepturile angajaților pe piața muncii, educație sexuală, educație pentru mediu sau cursuri pe teme care vizează diversitatea și incluziunea. În viziunea elevilor, metodele de predare ar trebui să fie mai interactive și adaptate nevoilor și intereselor elevilor, iar volumul de teme pentru acasă să fie diminuat pentru a avea mai mult timp liber. Elevii se așteaptă ca profesorii să fie mai înțelegători, mai răbdători, mai empatici și mai blânzi atunci când elevii greșesc sau nu sunt suficient de bine pregătiți.

Contact

E-mail: office@agentiaimpreuna.ro

Telefon: 021 210 0539

Str. Slobozia 31, Sector 4, București

